

КРУЛІКОВСЬКИЙ Леонід Костянтинович (1864, м. Сарапул В'ятської губ., нині Удмуртія, РФ — 1920, Київ) — зоолог, громадський та музейний діяч, фахівець у галузі охорони природи, меценат, письменник. Канд. природн. н. (1888). Закін. природн. відділ. фіз.-мат. факультету Казан. університету (Росія, 1887). Працював у Зоол. музеї С.-Петербур. АН (1888), податк. установах В'ятської губ. — у м. Малмиж, Уржум (обидва — нині Кіров. обл., РФ), Сарапул (1889–1915); викл. і вихователем чол. гімназії у с-щі Воткін. завод (нині м. Воткінськ, Удмуртія, 1915–16); співроб. ред. г. «Прикамская жизнь» (Сарапул).

1916–20 мешкав у Києві, де займався упорядкуванням приват. колекції метеликів Л. Шелюжка (1916), був співроб. Комітету з вивчення фауни України при УАН (1919–20; взяв участь у створенні колекцій ниніш. Зоол. музею ім. М. Щербака Нац. наук.-природн. музею НАНУ). Дійсний член низки наук. т-в; співорганізатор Товариства вивчення Прикам. краю (1911–14) та Київ. ентомол. товариства (1918, був також головою). Досліджував фауну (переважно Надволжя, а також Сибіру, Центр. Азії, Молдови, України) і систематику комах (переважно лускокрилих, а також прямо- і двокрилих, бабок), молюсків, земноводних, плазунів, ссавців, птахів та ін. Зібрав великі колекції комах та ін. груп тварин (найбільше — метеликів та жуків), які використовували для опису нових таксонів та фауни відповід. регіонів багато вчених. Осн. частину колекції метеликів (містить значну кількість типового матеріалу) 1916 передав до приват. колекції метеликів Палеарктики Л. Шелюжка у Києві (ці збори К. разом із колекцією Л. Шелюжка 1936–40 подаровано Зоол. музею

Київ. університету, де вони нині й зберігаються). Крім того, колекції та збори К. знаходяться в Зоол. інституті РАН (С.-Петербург), краєзн. музеї м. Сарапул, Зоол. музеї ім. М. Щербака Нац. наук.-природн. музею НАНУ та ін. Описав низку таксонів комах. Заклав підвалини вивчення фауни комах та ін. груп тварин низки регіонів Європи та Азії.

Автор публіцист. статей, проз. творів та поезій у періодиці. Голова благодій. товариства при Уржум. гімназії, де зібрав значні кошти для навч. бідних; оплатив навч. багатьом подругам своїх дочок. Пропагував збереження пам'яток природи. Упорядник колекцій Зоол. музею С.-Петербур. АН, Рос. ентомол. товариства у С.-Петербурзі, організатор та зберігач Сарапул. земського музею та Музею Товариства вивчення Прикам. краю.

Основні праці

К познанию фауны моллюсков России // Зап. Император. АН. 1889. Т. 60, приложение № 7; Материалы для познания малакозоологической фауны России. Добавление. Список моллюсков, собранных на Мангышлакском полуострове и в окрестностях г. Ташкента Н. С. Ивашинцевым // Там само. 1891. Т. 66, приложение № 10; Чешуекрылые Вятской губернии // Мат. к познанию фауны и флоры Рос. империи. 1909. Т. 9, отдел зоол.; Материалы к познанию фауны чешуекрылых Центральной Азии // Зап. Урал. об-ва любителей естествознания. 1910(1911). Т. 31; К сведениям о птицах южных уездов Вятской губернии // Там само. 1913. Т. 32; До фавни лускокрильців України. (Zur Lepidopteroфаuna der Ukraine) // Тр. Фіз.-мат. відділу УАН. 1926. Т. 4, вип. 2. Зб. пр. Зоол. музею. № 1.

Рекомендована література

1. Круліковський Л. До фавни лускокрильців України. (Zur Lepidopteroфаuna der Ukraine). Передмова В. Караваєва // Тр. Фіз.-мат. відділу УАН. 1926. Т. 4, вип. 2. Зб. пр. Зоол. музею. № 1;
2. Шелюжка Л. А. Памяти Леонида Константиновича Круликовского: (К десятилетию кончины) // Рус. энтомол. обозрение. 1930. Т. 26(24), № 3–4;
3. Хроника // Тр. Зоол. музею [Київ. університету]. 1941. Т. 1;
4. [Біляшівський М. М., Розора Ж. В.]. Зоологічний музей // Нариси історії біол. ф-ту. К., 2004.

М. М. Біляшівський

Бібліографічний опис:

Круліковський Леонід Костянтинович / М. М. Біляшівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-2230>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).